

Kommittémotion

Motion till riksdagen: 2014/15141

av Christina Höj Larsen m.fl. (V)

Nolltolerans

---

1 Innehållsförteckning

1	Innehållsförteckning.....	1
2	Förslag till riksdagsbeslut	1
3	Inledning	2
4	Nolltolerans mot diskriminering	3
4.1	Diskrimineringsombudsmannens roll i arbetet mot diskriminering.....	3
4.2	Regionalt DO som kan driva diskrimineringsfall	3
4.3	Skadestånd i diskrimineringsmål	4
4.4	Analys av myndigheters rekryteringsprocesser	4
4.5	Likabehandlings- och mångfaldsplaner mot diskriminering.....	5
5	Erkännande av Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln	5

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör utreda hur antidiskrimineringsbyråer kan upprättas i varje län och hur minst en jurist kan knytas till varje byrå.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om att införa ett förbud mot instruktioner att diskriminera, om att se över nivån på skadestånden i diskrimineringsmål samt om att ge arbetssökande som diskrimineras rätt till skadestånd.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen i sitt regleringsbrev till Diskrimineringsombudsmannen (DO) bör

ge DO i uppdrag att utveckla verktyg för kritiska analyser av rekryteringsprocesser och bidra till att dessa tillämpas på de tio största myndigheterna.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla arbetsgivare med fler än tio anställda ska omfattas av skyldigheten att upprätta mångfalds- och likabehandlingsplaner när det gäller samtliga diskrimineringsgrunder.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en vitbok om Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln och att med utgångspunkt i denna förbereda en ursäkt för de handlingar som har begåtts.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra den 9 oktober till en nationell minnesdag för att hedra offren för den svenska transatlantiska slavhandeln.

3 Inledning

Det svenska samhället utmärks av djupa orättvisor. Samtidigt som en del blir allt rikare och får mer makt, hålls andra utanför och förblir maktlösa. Och när klyftorna växer drabbas vissa mer än andra. Klassklyftorna följer allt oftare etnicitet och samverkar även med existerande maktstrukturer kring exempelvis kön. Den politik som hittills förts har inte förmått bryta segregation och utestängning. Vänsterpartiet menar att det är tid för en ny politik. Vi vet att lösningen inte ligger i misstänkliggörande och hårdare tag mot invandrare. Rasism och främlingsfientlighet måste aktivt bekämpas. Det som behövs är arbete för ett rättvist och jämlikt samhälle.

Att bygga ett bra samhälle handlar inte om att se till att människor anpassar sig för att passa in. Ett bra samhälle där det finns en plats för alla kan vi bara skapa genom att se till att var och en själv får välja hur hen vill leva sitt liv och med vilka ord hen vill beskriva sig själv. I ett sådant samhälle fokuserar vi på det vi har gemensamt i stället för på det som skiljer oss åt. Därför väljer vi att inte använda ordet integration. I stället vill vi prata om inkludering. Med ett inkluderande samhälle menar vi ett samhälle som inte gör skillnad på människor utifrån klass, kön eller etnicitet. Ett samhälle där alla har rätt till en andra chans. Ett samhälle som aldrig ger upp hoppet om människor. Vi menar att det som krävs för att inkludera fler är ordentligt med resurser så att vi kan komma ifrån standardåtgärder som inte passar någon och i stället erbjuda alla en individuell åtgärd som passar just dem.

Det viktigaste för en fungerande inkludering är att med kraft driva en generell välfärdspolitik tillsammans med aktiva insatser mot diskriminering. Vad som behövs är

att skapa fler jobb, bygga fler bostäder som folk har råd att bo i och skapa en likvärdig skola som inte delar upp eleverna på ett segregeringssätt.

För Vänsterpartiet innebär inkludering att ge alla förutsättningar för rätten till utbildning, arbete och bostad samt aktivt motverka samhällets rasistiska och patriarkala strukturer. Därför behöver vi kraftfulla verktyg mot rasism och diskriminering såväl som åtgärder som kan ge nyanlända samma möjligheter som svenskfödda att leva och arbeta i det svenska samhället.

Invandring är en positiv kraft för ett samhälle. Om människor släpps in på arbetsmarknaden och vi för en politik för full sysselsättning är invandring ekonomiskt mycket positivt. Diskriminering på arbetsmarknaden och att låta människor gå arbetslösa är ett oerhört slöseri – både mänskligt och ekonomiskt. Diskriminering gör att det tar för lång tid för många att bli delaktiga i samhället och håller människor utanför som ibland levtt här i generationer. I denna motion fokuserar vi på några konkreta åtgärder som kan motverka strukturell rasism och diskriminering.

4 Nolltolerans mot diskriminering

Diskriminering är ett stort samhällsproblem som hindrar människor från att bli delaktiga fullt ut i samhället. För att komma till rätta med diskrimineringen krävs ett systematiskt och långsiktigt arbete. Det är också avgörande att diskriminering kostar. Det behövs därför både förebyggande åtgärder, insatser för att beivra diskriminering och större möjligheter att se till att den som diskriminerar får betala för det. I dag har Diskrimineringsombudsmannen, DO, varken medel eller mandat för att kunna utföra detta uppdrag.

4.1 Diskrimineringsombudsmannens roll i arbetet mot diskriminering

Det finns flera diskriminerande strukturer i dagens Sverige. En av dem är strukturell rasism som begränsar och påverkar människors vardag och livsmöjligheter i både stort och smått. För att kunna samordna arbetet mot diskriminering behöver DO få resurser att inte bara hantera anmälningar om diskriminering, utan även främjandearbete och samordning av arbete mot de olika diskrimineringsgrunderna.

4.2 Regionalt DO som kan driva diskrimineringsfall

I dag är det alldeles för svårt för den som blir diskriminerad att få upprättelse. Därför bör det finnas minst en antidiskrimineringsbyrå i varje län med de befogenheter och den juridiska kompetens som krävs för att kunna driva diskrimineringsfall. I praktiken innebär det att varje antidiskrimineringsbyrå måste ha minst en kvalificerad jurist anställd. Vänsterpartiet anser att en bra lösning vore att via DO knyta en kvalificerad

jurist till varje antidiskrimineringsbyrå i landet. Dessa blir därmed en del av myndigheten DO. Regeringen bör utreda på vilket sätt antidiskrimineringsbyråer kan upprättas i varje län och hur minst en jurist kan knytas till varje byrå. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4.3 Skadestånd i diskrimineringsmål

För att fler fall av diskriminering framöver ska leda till åtal och fällande domar bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag om att införa ett förbud mot instruktion att diskriminera, se över nivån på skadestånden i diskrimineringsmål, samt ge arbetssökande som diskrimineras rätt till skadestånd. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Skadeståndsnivåerna är generellt låga i diskrimineringsmål och vi anser inte att dagens nivå på skadestånden står i proportion till den skada som den drabbade har utsatts för.

4.4 Analyser av myndigheters rekryteringsprocesser

Diskrimineringen genomsyrar hela samhället. Diskriminering sker inte bara när mörkhyade sorteras bort i krogkön utan även när kvinnliga invandrare får sämre tillgång till arbetsmarknadsåtgärder än manliga invandrare eller när romer registreras. Det är därför viktigt att DO har resurser att granska, inte bara företag, utan även samhällets institutioner. En undersökning från Lunds universitet visar hur hårt diskrimineringen slår på arbetsmarknaden. En arbetssökande med svenskklingande namn får oftare komma på intervju än en med ett namn som låter t.ex. arabiskt. Trots att de har samma kvalifikationer har Erik 50 procent större chans att bli kallad till intervju än Hassan.

För att motverka diskriminering vid rekryteringar är det viktigt att i förväg bestämma vilka kvalifikationer som är viktiga och att sedan bedöma kandidaterna utifrån dessa kriterier. Om så inte sker är det lätt hänt att de som rekryterar under rekryteringsprocessen väger in andra aspekter och i stället för den mest kvalificerade kandidaten, väljer någon som liknar dem själva. För att undvika detta är det viktigt med bra verktyg för rekrytering. Regeringen bör i sitt regleringsbrev till DO ge i uppdrag att utveckla verktyg för kritiska analyser av rekryteringsprocesser och bidra till att detta tillämpas på de tio största myndigheterna. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4.5 Likabehandlings- och mångfaldsplaner mot diskriminering

Alla människor har rätt att söka arbete och arbeta utan att bli utsatta för diskriminering. Ökad etnisk mångfald på arbetsmarknaden är positivt för hela samhället. Det är arbetsgivaren som har huvudansvaret för att motverka och förebygga diskriminering i

arbetslivet. Diskrimineringslagen ställer krav på att arbetsgivare ska främja lika rättigheter och möjligheter i arbetslivet oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning. Det finns också starka skäl för att arbetsgivare bör arbeta förebyggande för att förhindra diskriminering som har samband med könsidentitet eller könsuttryck, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Alla arbetsgivare med fler än tio anställda bör omfattas av skyldigheten att upprätta likabehandlings- och mångfaldsplaner gällande samtliga diskrimineringsgrunder. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5 Erkännande av Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln

Genom att förstå och erkänna den historiska rasismen kopplad till kolonialismen förstår vi bättre den rasism som finns i samhället i dag. Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln är något som knappast berörs i skolböcker i historieämnet. På universitet och högskolor behandlas detta knappt heller och det finns mycket liten forskning i ämnet.

Regeringen bör ta initiativ till en vitbok kring Sveriges roll i den transatlantiska slavhandeln samt med utgångspunkt i denna förbereda en ursäkt för de handlingar som begåtts. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

För att synliggöra Sveriges roll och ansvar bör den 9 oktober, dagen då den siste afrikanen i svensk ägo frigavs 1847 på den dåvarande svenska kolonin Saint-Barthélemy, göras till en nationell minnesdag för att hedra offren för den svenska transatlantiska slavhandeln. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Christina Höj Larsen (V)

Ulla Andersson (V)

Ali Esbati (V)

Wiwi-Anne Johansson (V)

Daniel Riazat (V)

Daniel Sestrajcic (V)